

J A A R V E R S L A G

1992

STERRENNWACHT
STERRENNWACHT

Schrieversheide

stichting Volkssterrewacht 'Hercules'
K.v.K. nr. S 070125

INHOUD

Tentoonstellingen

Entreecijfers/grafieken	2 - 5 - 6
1992: weer méér bezoekers dan in het jaar ervoor	3
De eigen expositie	3
Wisselexposities	3
De bezoekersenquête	4

Aktiviteiten

Cursussen (volwassen educatie)	7
Lezingen	7
Overige activiteiten	7
Overige wetenswaardigheden	9

Hobby

Contribuanten	10
Bijeenkomsten	10

Organisatie

Bestuur	11
Medewerkers en vrijwilligers	11
Samenwerking Schrieversheide	12
Toekomst Schrieversheide	12
Overige wetenswaardigheden	12

Exploitatie

Kosten en baten 1992	13
----------------------	----

Geachte lezer,

Het Jaarverslag 1992 geeft u een goede indruk van onze actieve sterrenwacht. In 1992 konden we weer een lichte groei realiseren in bezoekersaantallen en in de bijbehorende inkomsten. Met het weinige geld dat voor tentoonstellingen en activiteiten voorhanden is, is dit zeker een knap resultaat. Willen we zo'n resultaten echter ook in de toekomst kunnen blijven behalen, dan zal snel duidelijkheid moeten komen over de geplande upgrade en verzelfstandiging van Schrieversheide. Wij geloven nog steeds dat de koers die we sedert 1991 zijn ingegaan - de koers van een gezamenlijk Schrieversheide - nog steeds de goede koers is. We willen ons ook in 1993 daar weer sterk voor maken.

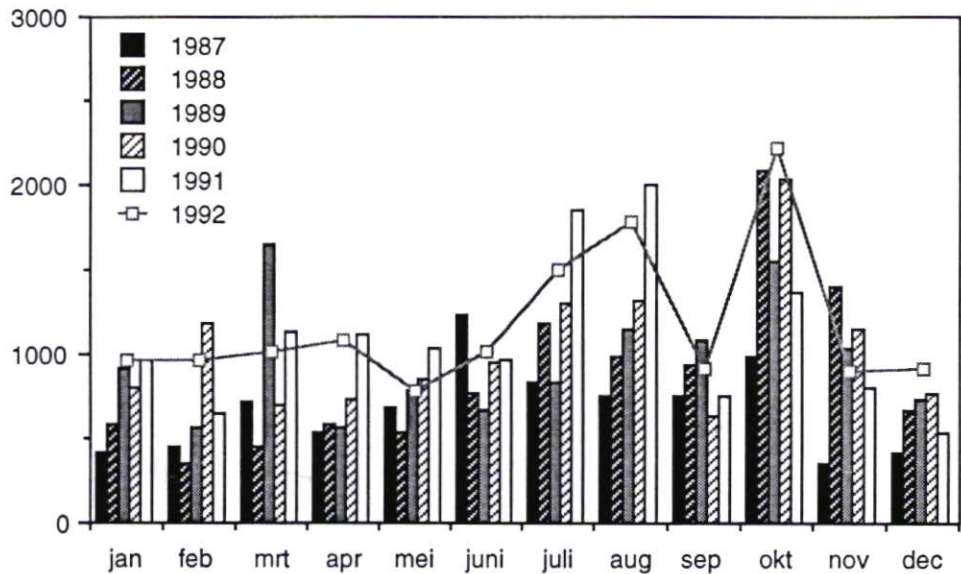
stichting
Volkssterrewacht 'Hercules'
Schaapskooiweg 95
6141 EL Heerlen
tel. 045-225543

Ghiel Pijpers,
secretaris

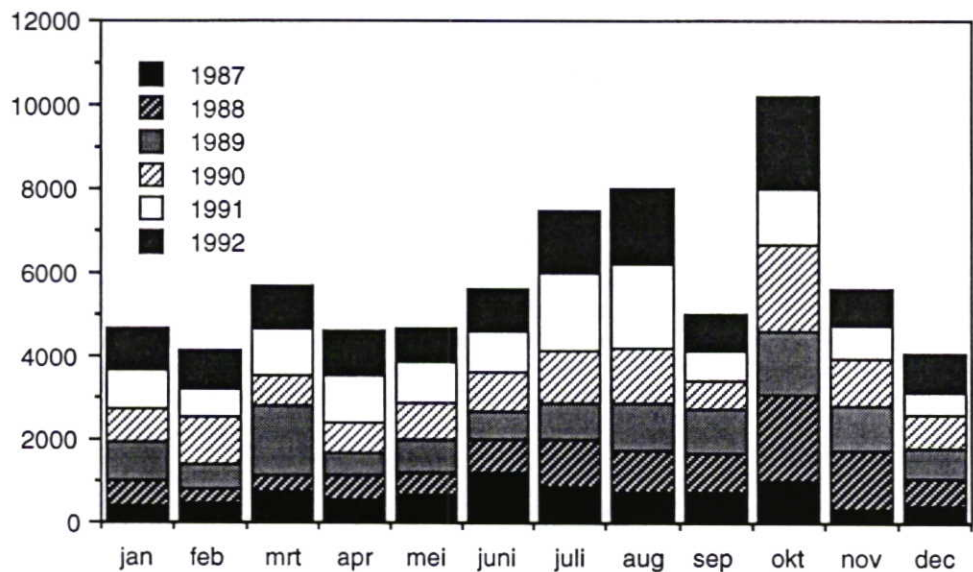

Nieuwsgierigheid en verbazing is wat je ervaart als je mensen (jong en oud) rondleidt in de sterrenwacht. De positie van onze eigen aarde in het grote zonnestelsel. De draaiing van de aarde rond de zon, de seizoenen, maanfasen, andere planeten, miljarden sterren, het zijn allemaal erg boeiende zaken. Maar niet alleen boeiend. Door om je heen te kijken leer je je eigen aarde beter kennen en leer je je eigen planeet meer te waarderen. En kennis opent weer de weg naar de toekomst, zodat ook onze kinderen later van de aarde kunnen genieten.

De bezoekersaantallen van de periode 1987 t/m 1991 (staafjes) vergeleken met die van 1992 (de lijn). In 1987 begon de sterrenwacht op Schrieversheide met 8.100 bezoekers en in 1992 zijn het er 15.000 geworden.

Dezelfde grafiek als boven, maar dan cumulatief. We zien nu, bekeken over de afgelopen zes jaar, wat de drukste maanden zijn. Uitschieters zijn maart (Pasen), juli en augustus (grote vakantie) en oktober (veel activiteiten en nieuwe exposities).

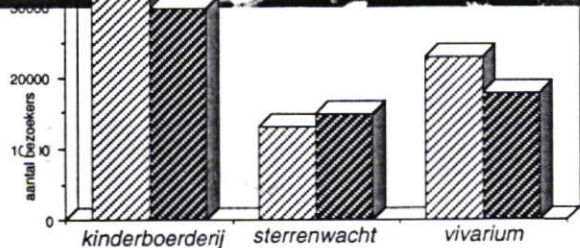

TENTOONSTELLINGEN

1992: weer méér bezoekers dan in het jaar ervoor!

De stijging in bezoekersaantallen zette zich ook in 1992 voort. Steeg het bezoekersaantal in 1991 nog tot ruim 13.000; in 1992 werden 15.000 betalende bezoekers geregistreerd. De grafieken en cijfers op deze pagina's geven meer inzicht in de verdeling en herkomst van de bezoekers.

De stijging is - evenals in 1991 - markant te noemen omdat gewerkt werd met een marginaal budget voor exposities. Dit resultaat is in hoofdzaak te danken aan de inzet en het enthousiasme van de (deels vrijwillige) rondleiders. Het blijkt telkens weer uit mondelinge reacties, uit ons gastenboek en uit de bezoekers-enquete dat bezoekers de persoonlijke benadering via een rondleider erg waar- deren.

De sterrenwacht scoorde in 1992 niet slecht, vergeleken met de andere twee attracties op Schrieversheide waarvoor entree betaald moet worden.

Het bezoekersaantal van Kinderboerderij en Vivarium daalde, terwijl de sterrenwacht meer bezoekers trok.

Amerika, het Midden-Oosten, enz.

Naast de satelliet-apparatuur is er ook zend- en ontvangstapparatuur en morse-apparatuur (dit laatste is via de computer ook voor bezoekers te oefenen).

Wisselexposities

In 1992 werden vier wissel-exposities ingericht.

Onder de titel 'Andere werelden' exposeerde Ed van der Padt uit Ridderkerk olieverfschilderijen van 12 december 1991 t/m 2 februari 1992. Het werk van Ed van der Padt wordt in Nederland inmiddels hoog aangeslagen en onder andere gebruikt als illustratie bij astronomische artikelen, o.a. in 'Natuur en Techniek', 'Zenit', e.d.

Naar aanleiding van de *aardbeving van 13 april 1992* organiseerde de sterrenwacht zeer snel een tentoonstelling. Omdat de sterrenwacht één van de centra in onze provincie was waar zeer veel telefonische vragen om inlichtingen binnen kwamen, voldeed deze tentoonstelling dan ook aan de behoefte naar achtergrondinformatie.

Hij was toen nog nèt député en werd enige tijd daarna burgemeester van Heerlen: Jef Pleumeekers. Deze laatste opende op 10 augustus de nieuwe tentoonstelling 'Wiskunstig' met werken van Prof. Dr. J. Verhoeff en Niek Hoogenboom. De schilderijen van Niek Hoogenboom uit Doorwerth worden

De eigen expositie

De eigen, vaste expositie bestaat uit een schaalmodel over het **zonnestelsel** en foto's over dit onderwerp. De rondleider geeft hier uitleg over zon, maan en actuele planeten-hemel. Bij de uitleg hoort een diashow over de actuele zaken aan de sterrenhemel. Na de diashow neemt de rondleider de bezoekers mee naar de grote koepel, waar men (bij heldere hemel) zelf door de telescoop kan kijken. Overdag wordt de zon geprojecteerd: er zijn dan vaak zonnevlekken te zien. Wie 's avonds komt, kan kijken naar de kraters op de maan of naar een planeet.

Tot de vaste expositie behoort ook al enige jaren de **holografie-collectie**. Hologrammen zijn driedimensionale foto's, die met behulp van laser gemaakt worden. Hologrammen zijn niet alleen een staaltje van hi-tech, ze zijn ook gewoon erg mooi om te zien.

Techniek komt aan de orde in het onderdeel **satelliet-ontvangst**. Via grote schotels ontvangt de sterrenwacht de weersatelliet Meteosat en diverse televisie-satellieten. Meteosat toont de actuele weersituatie in Europa en de tv-satellieten laten tv-programma's zien uit Rusland, Zuid-

De bezoekersenquête

Al vanaf maart 1989 kunnen bezoekers in de sterrenwacht een korte enquête invullen. Doel is een indicatie te krijgen van leeftijdsverdeling, herkomst e.d. van onze bezoekers. Onderstaande grafieken en cijfers zijn de neerslag van de enquête van de voorbije vier jaar. In die periode (maart 1989 t/m december 1992) werd de sterrenwacht bezocht door ruim 50.000 mensen. Er werden 2.165 enquête-formulieren ingevuld en dat is 4,5%.

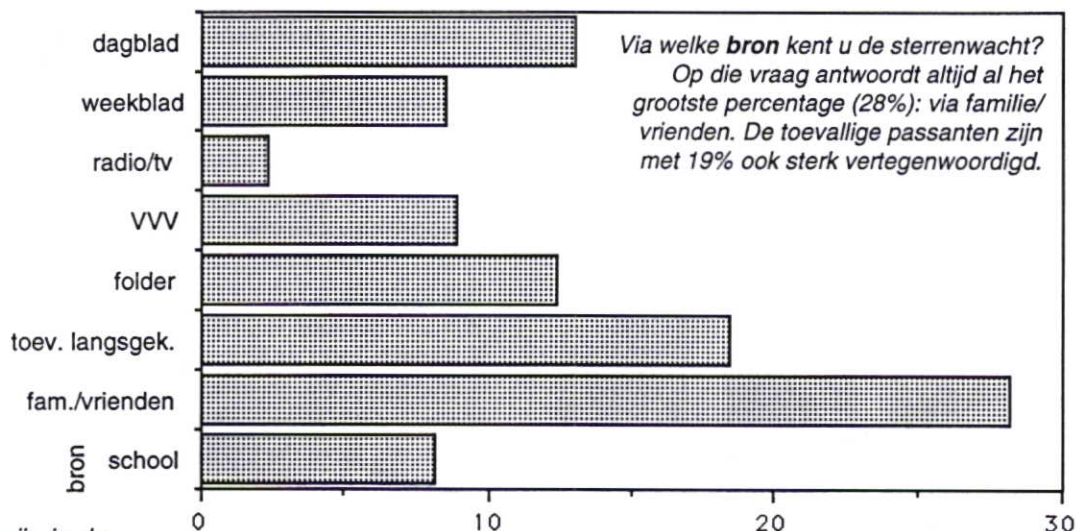
De verdeling naar woonplaats levert het volgende beeld op:

- binnen straal van 25 km 61%
- van 25 tot 100 km 11%
- van verder dan 100 km 28%

Uit de enquête blijkt dus dat 61% van de mensen uit Zuid-Limburg komen.

Een deel van de 28% bezoekers (met name groepen) komt van verder dan 100 km vandaan. De meerderheid van dit deel zijn evenwel toeristen, die in Limburg op vakan-

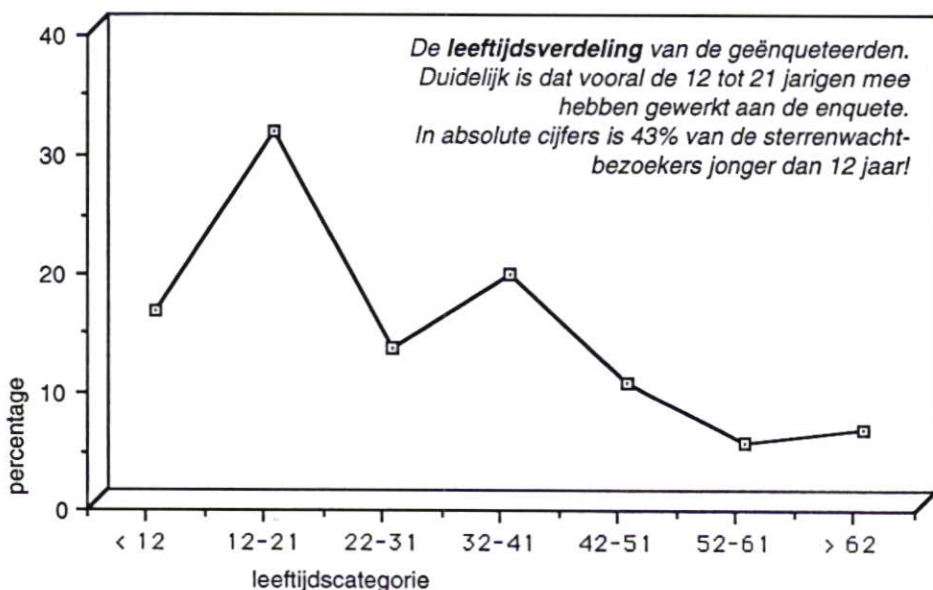
Over 1992 werden alle nota's voor groepen nagekeken en ook gegroepeerd naar woonplaats. Groepen maken 36% van het totaal aantal bezoekers uit. Daarvan bleek 67% uit de regio te komen.

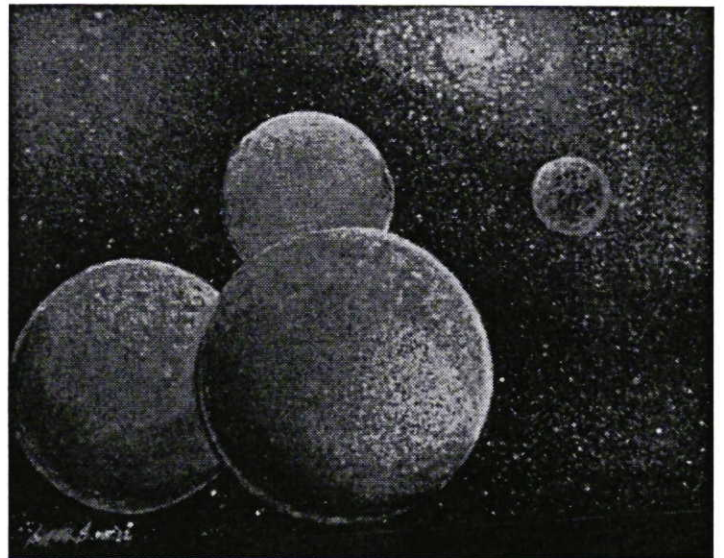
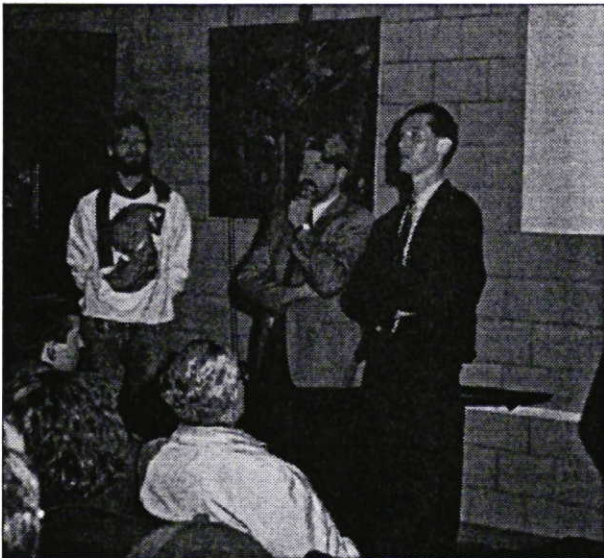
Beide geslachten zijn in de enquête gelijk vertegenwoordigd: 49% mannen en 51% vrouwen.

De vraag of men de sterrenwacht al eerder heeft bezocht, wordt door 28% van de geënquêteerden met 'ja' beantwoord.

In absolute cijfers maakt maar 2% van de bezoekers gebruik van de mogelijkheid om met het entreekaartje nog eens (binnen drie maanden) terug te komen om door een der telescopen te kijken. Duidelijk blijkt wel dat de mensen de mogelijkheid om nog eens (gratis) terug te komen erg waarderen. Velen kopen gewoon weer een nieuw kaartje.

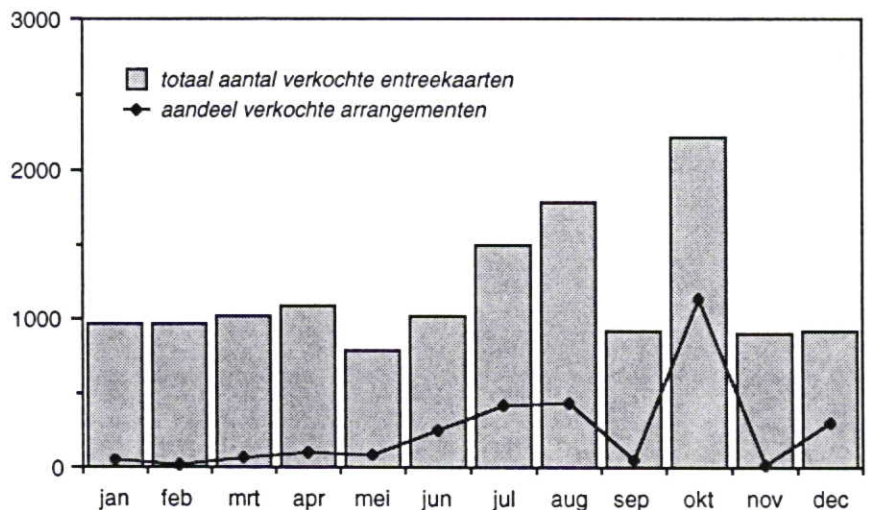

gekenmerkt door de wiskundige precisie waarmee ze gemaakt zijn. Datzelfde is grondslag voor de (doorgaans in hout uitgevoerde) wiskunstige objecten van Koos Verhoeff uit Valkenswaard. Aan deze tentoonstelling hield de sterrenwacht niet alleen veel verbaasde bezoekers over, maar ook een eigen 'wiskunstige' constructie, die in 1993 in gebruik genomen wordt. McDonald's uit Heerlen zegde toe de kosten van deze constructie voor haar rekening te nemen. Wethouder Jos Bogman opende op 18 oktober 1992 de expositie 'Het Vervolgt'. Dit was een expositie van olieverfschilderijen van Sjaak Sterk uit Eygelshoven. Sjaak Sterk is een auto-didact die zich liet inspireren door de eerder genoemde Ed van der Padt. Het werk van deze amateur-schilder trok veel belangstelling van de pers en daardoor ook van het publiek.

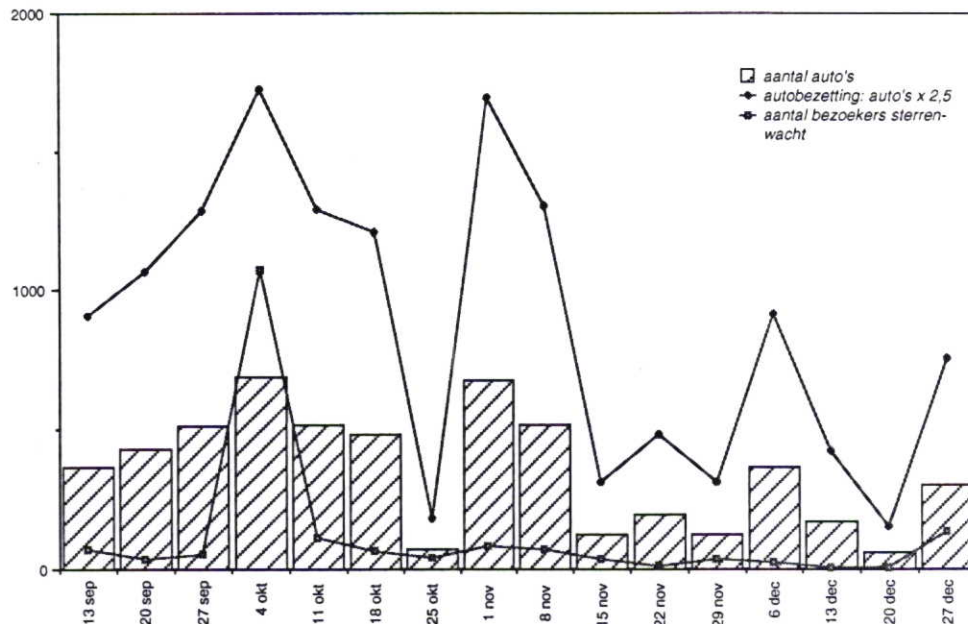

De foto hierboven toont van links naar rechts kunstenaar Sjaak Sterk, wethouder Jos Bogman en sterrenwacht-direkteur Jan-Willem Souren tijdens de opening van de expositie 'Het Vervolgt'. Daarnaast is een foto te zien van Sjaak Sterk's schilderij UFO's, dat door de sterrenwacht werd aangekocht. Kunst kan mooi èn leuk zijn, want UFO staat hier voor Universal Fruit Objects.

Onderstaande grafiek toont het aantal verkochte entreekaarten per maand in 1992 (de staafjes) en het aandeel van het Schrieversheide-arrangement daarin (de lijn). Je kunt zien dat er nog niet zo bar veel arrangementen verkocht worden. Zo'n arrangement kost vijf gulden (kinderen vier gulden) en geeft toegang tot kinderboerderij, vivarium en sterrenwacht. De vrijwilligheid van verkoop, gecombineerd met de hogere opbrengst bij verkoop van de eigen entreekaart zal voor een deel debet zijn aan de relatief geringe verkoop. Daarnaast is er ook te weinig reclame gemaakt voor het arrangement. Als product en bekendheid maar goed zijn, dan zijn ook veel mensen bereid zo'n arrangement te kopen. Het arrangement wordt vooral gekocht door toeristen (zomermaanden) en door buurtbewoners bij extra activiteiten (zie de kolom oktober, toen organiseerde Schrieversheide een diierendag-feest: resultaat 1.070 verkochte arrangementen).

Sinds 13 september 1992 wordt er op zondag parkeergeld geheven op de parkeerplaats Schrieversheide. Dit geeft natuurlijk absolute cijfers over de hoeveelheid auto's per zondag. In nevenstaande grafiek is de gemiddelde autobezetting op 2,5 mensen gesteld. Nu blijkt dat tussen 3 en 24% van deze mensen een bezoek brengt aan de sterrenwacht. Hierbij is de uitschieter van 4 oktober (Dierendag-feest) buiten de berekening gelaten, want dat zou het beeld vertekenen. Zonder die 4e oktober komen we tot gemiddeld 8% van de mensen die een bezoek aan de sterrenwacht brengen.

HEERLEN – De komeet Swift-Tuttle, waarvan de Australische astronoom Duncan Steel vorige week beweerde dat deze in het jaar 2126 wellicht de aarde zou raken, is deze maand aan de avondhemel te zien. Daarna verdwijnt het hemellichaam in de ruimte om pas na 134 jaar terug te keren.

Om de komeet waar te kunnen nemen, is wel een verrekijker nodig. Gebruikt men een grote verrekijker of telescoop, dan is ook een heel klein staartje zien.

Op het ogenblik bevindt Swift-Tuttle zich rechts van de heldere ster Wega, in de buurt van de bolvormige sterrenhoop M13 in

Veel besproken komeet zichtbaar aan avondhemel

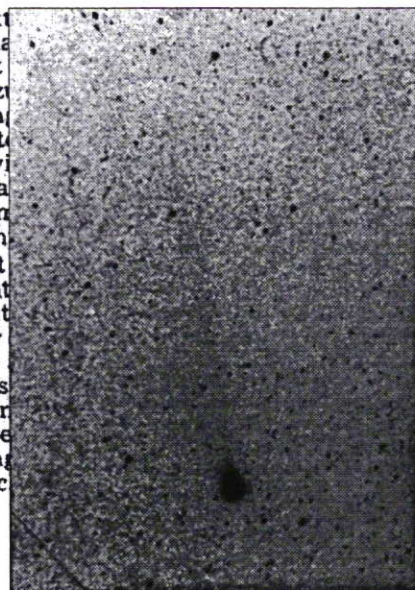
L.O. 5-11-92

Hercules. In de tweede helft van november is hij in het grensgebied van de sterrenbeelden Hercules, Slangendrager en Arend.

Begin december zal de komeet enkele graden ten westen te zien zijn van de ster Delta van de Arend. Hij is dan het helderst. Vervolgens wordt hij snel minder goed zichtbaar.

De komeet, die een zeer lange-

rekt
ma
het
Jez
kin
ont
Swi
cha
fir
sch
Dit
laat
Tut
ter
de
Als
ker
ove
ting
dic

In 1992 trokken twee kometen extra aandacht. Komeet Shoemaker-Levi, omdat die redelijk helder en goed zichtbaar aan de avondhemel te zien was en komeet Swift-Tuttle, omdat die over 124 jaar op aarde zou inslaan. Sterrenwachtster Gilbert Peeters maakte thuis in Susteren een mooie komeet-foto, waarmee hij ook nog een landelijke fotowedstrijd won, die was uitgeschreven door Algemeen Dagblad i.s.m. de werkgroep Kometen.

AKTIVITEITEN

Cursussen (volwassen educatie)

In 1992 werden maar liefst drie sterrenkunde-cursussen gegeven, telkens voor zo'n 20 mensen (allen volwassenen). De cursussen werden geleid door Broeder Rogier uit Maastricht, die al jaren sterrenkunde-cursussen verzorgt.

Medio januari startte de cursus 'Inleiding Sterrenkunde'. De cursus 'Zonnestelsel' ging op 7 mei van start en op 22 oktober begon de moeilijkste cursus 'Melkwegstelsels en sterevolutie'.

Lezingen

In samenwerking met de Nederlandse vereniging voor Weer- en Sterrenkunde (NVWS) werden een aantal lezingen georganiseerd op zaterdagmiddag. Verder organiseerde de sterrenwacht zelf een aantal lezingen. De belangrijkste lezingen op een rij:

17 jan	Henk Brill	'Sterbedekkingen'
18 jan	prof. W. de Graaf	'Venus, gezien door de ruimtesonde Magellan'
15 feb	Carlos Sour	'Het fotograferen van sterrenbeelden met eenvoudige middelen'
11 apr	Dr. H. Langevelde	'Is er een zwart gat in het centrum van ons melkwegstelsel?'
11 okt	wetenschapsdag met twee sprekers: prof. dr. J. Verhoeff Broeder Rogier	'Wiskunstige constructies' 'Sterrenkunde'
17 okt	drs G. Houtgast	'Aardbevingen'
14 nov	dr R. Vis	'Ontstaansgeschiedenis van meteorieten'
12 dec	dr. N. Trams	'P Cygni sterren, zware sterren met veel massaverlies'

Overige activiteiten

De sterrenwacht organiseerde of werkte mee aan een groot aantal activiteiten.

Een overzicht van de belangrijkste activiteiten:

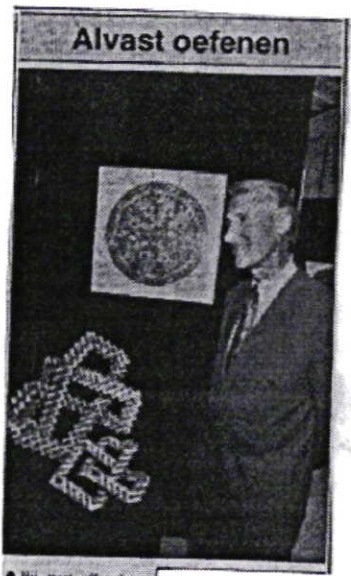
januari	landelijk onderzoek naar 'stoorlicht'; medewerking middels oproep in maandblad en opsturen foto's
februari	de AGOM is een regionale club van zendamateurs en zij komen in het vervolg elke dinsdagavond bijeen in de vergaderruimte in de sterrenwacht
13 maart	Landelijke sterrenkijkdag: vele tientallen sterrenwachten en amateurs zetten hun kijkers gereed voor het sterrenkijklustige publiek
27 maart	eerste bijeenkomst VERON: de Zuid-Limburgse afdeling van de landelijke vereniging van zendamateurs, die in het vervolg elke laatste vrijdag van de maand bijeen zullen komen in de sterrenwacht voor een lezing, demonstratie of info-avond.
19 april	Paasfeest op Schrieversheide, met eierzoekwedstijd, live-muziek, eieverven, fanfare St. Caecilia en natuurlijk een echte Paashaas
juli	extra kijkavonden naar aanleiding van het verschijnen van de komeet Shoemaker-Levy
11 augustus	Perseiden-kijkavond; lekker druk en Omroep Limburg kijkt mee
11 oktober	Nationale Wetenschapsdag: in het hele land worden lezingen georganiseerd door wetenschappers en vaklui over onderwerpen uit wetenschap en techniek. Alle sterrenwachten, technische musea en universiteiten doen mee
30 oktober	excursie naar het Europlanetarium Genk (B)
15 november	informatiedag AGOM, met demonstraties zendamateurisme
2 december	Sint Nicolaas bezoekt de sterrenwacht

De AGOM-zendmast in aanbouw op het terrein voor de sterrenwacht.

"WISKUNSTIG" IN STERRENWACHT

Op zaterdag 12 augustus 1992 werd de tentoonstelling "Wiskunstig" in de sterrenwacht geopend. De tentoonstelling is ingericht in samenwerking met de gemeente Heerlen en de Sterrenwacht van Heerlen. De tentoonstelling bestaat uit een reeks van wiskundige spelletjes en activiteiten die de bezoeker kennis laten maken met de wiskunde op een leuke manier. De tentoonstelling wordt gehouden van zaterdag 12 augustus tot zaterdag 19 augustus 1992. De tentoonstelling wordt gehouden van zaterdag 12 augustus tot zaterdag 19 augustus 1992.

Tentoonstelling
12 AUG. 1992

Hij moet officieel nog twee maanden wachten. Maar de wiskunde is erg belangrijk voor de wiskunde. Hij moet officieel nog twee maanden wachten. Maar de wiskunde is erg belangrijk voor de wiskunde.

Gerechtigd
12 AUG. 1992

NAAM + WOONPLAATS	REAKTIE
fam J. Altman - Kreuzlingen Buchslerodol	Zeer interessant
Jelfrud Gou - Zwolle fam Gou - Zwolle 16/7-91	TOF! heel mooi om in de wijk
Fam Prins Zwolle 18.7.91 E. d. a. Orijen 18.7.91	
Fam: Wilhelmer Heilshof 18-7-91	
fam Stoffen - Warden	zeer leuk en interessant
Nancy Heffels Rindling 13 5110 Alsdorf <u>BRO</u>	Mijn het is super gefallen en ik was schrikteloos
Isabel Barta Röschgenstr. 3 5110 Rischdorf W-Deutschland	Er was winkende sehr interessant. Schöne müße auch so sein!

Boven: een pagina uit het gastenboek.

Boven: de tentoonstelling 'Wiskunstig' werd geopend door Jef Pleumeekers, toen nog gedeputeerde en kort daarna burgemeester van Heerlen.

Foto rechts: gezelligheid tijdens het optreden van een muziekgroep bij het restaurant. Bij alle grote gezamenlijke festiviteiten op Schrieversheide werd voor live-muziek gezorgd.

Foto links: de bibliotheek verhuisde naar de ruimte waar tot dan toe de werkplaats was. De werkplaats werd ondergebracht in de (kleinere) ruimte onder de observatiekoepel. Door deze kleine interne verhuizing konden de ruimtes effectiever benut worden.

9 december totale maansverduistering, maar helaas was het bewolkt
11 december videofilm over 'Videofysica: Tijd, de vierde dimensie'

Overige wetenswaardigheden

* M.i.v. pasen 1992 werden de **openingstijden** van de sterrenwacht uitgebreid. Ze werden aangepast aan de rest van Schrieversheide, zodat nu overal dezelfde openingstijden gelden.

* McDonald's Heerlen plaatste een **advertentie** in de VVV/Uitkrant (een speciale uitgave van weekblad 'de Uitkijk'), waarin stond dat je op vertoon van de sterrenwacht-entreekaart bij McDonald's twee VVV-menu's voor de prijs van één kreeg.

* Stichting Zymose bedacht een **vakantiepas voor de schooljeugd** van Heerlen-Noord. Met die pas kon je in de herfstvakantie terecht bij allerlei instelling, o.a. de sterrenwacht (en je kreeg er ook nog korting)

* In februari **verhuisde de werkplaats** (intern) naar de ruimte onder de grote koepel. De voormalige werkplaats werd aanvankelijk vergaderruimte en aan het einde van het jaar bibliotheek/vergaderruimte.

* Regionale Omroep START (uit Geleen) maakte **tv-opnamen** en zond op 27 juni een leuk programma over de sterrenwacht uit.

* Een **lasershow** in pretpark de Valkenier (Valkenburg) zorgde voor vele telefoontjes bij politie en sterrenwacht. Net als bij de aardbeving, aparte hemelverschijnselen en andere onregelmatigheden weten vele mensen in de hele provincie de sterrenwacht dan te vinden!

* Medewerking (in de vorm van omkleed-ruimtes) werd verleend aan de **Sprookjestocht**, die de feestende balletstudio Charlotte van Rooyen, organiseerde op Schrieversheide. Tientallen balletdanseresjes en -dansers beeldden allerlei sprookjes uit.

* Samen met de andere Schrieversheide-partners waren we aanwezig op de **Consumentenbeurs**, die in september in Heerlen gehouden werd.

* Op 26 september trad onze sterrenwacht (opnieuw) toe tot de landelijke vereniging van (volks)sterrenwachten, de **LSV**. Problemen uit het verleden waren niet meer aan de orde en aangezien onze sterrenwacht altijd erg heeft gehecht aan samenwerking, was het een genoegen om 'er weer bij te horen'.

* Toetreding tot de LSV werd meteen nuttig door publicatie van een **lesbrief**, waarvoor LSV een mailing aan alle basisscholen stuurde. De scholen uit Limburg die gereageerd hebben, worden vervolgens door onze sterrenwacht benaderd voor eventuele verdere medewerking.

* Sterrenwacht Schrieversheide was één van de dertig deelnemers aan de **Nationale Techniekprijs**. Op 8 oktober vond de prijsuitreiking plaats; wij behoorden niet tot een van de twee gelukkige winnaars, maar we doen in de toekomst weer mee!

* Op 26 november werkte de **VVV Heerlen** mee aan een workshop groepsdagtochten, die door het NBT in Utrecht georganiseerd was. De sterrenwacht 'deed mee' middels folderparticipatie, d.w.z. dat de VVV voor ons reclame maakte in Utrecht.

Het is altijd interessant te weten hoeveel bezoekers een andere sterrenwacht trekt. Hieronder een overzichtje van de 17 sterrenwachten die bij de LSV zijn aangesloten.

* Bussloo - Bussloo	2.850
* Corona Borealis - Dieren	1.400
* Drenthe/Planetron - Dwingeloo	73.000
* Fryslan - Bergum	2.000
* Halley - Heesch	2.500
* Jan Paagman - Asten	1.100
* Nutssterrenwacht - Ommen	100
* Phill. Lansbergen - Middelburg	205
* Phoenix - Lochem	3.000
* Rijswijk - Rijswijk	800
* Saturnus - Heerhugowaard	212
* Schrieversheide - Heerlen	15.000
* Simon Stevin - Hoeven	26.500
* Sonneborgh - Utrecht	2.350
* Tweelingen - Spijkenisse	400
* Twente - Lattrop	5.325
* Vesta - Oostzaan	1.800

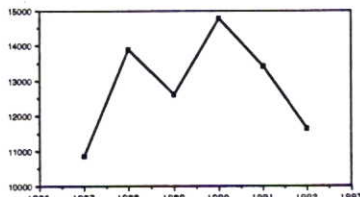
Sterrenwacht Schrieversheide zit dus in de 'top 3' op de derde plaats. Nr. 1 in de 'ranglijst' is het Planetron Dwingeloo, dat met grootbeeld-filmtheater en planetarium op een andere schaal werkt.

HOBBY

Contribuanten

De sterrenwacht is een stichting. De stichting kent geen leden, maar contribuanten. Het aantal contribuanten daalde in 1992 tot gemiddeld 120 mensen. Een nieuwe commissie wil zich in het nieuwe jaar toeleggen op herstel van de groei van het aantal contribuanten.

De sterrenwacht geeft een eigen maandblad ('Hercules') uit dat geheel gemaakt wordt voor en door contribuanten. Er is een actieve redactie, die veel werk verzet om elke maand weer het maandblad bij de contribuanten in de bus te krijgen. In het blad staan naast artikelen over astronomie, wetenschap en techniek ook een waarnemingskalender en activiteiten-informatie.

Het aantal contribuanten kende een piek in 1990 (± 150 contribuanten) en is nu gedaald tot zo'n 120 mensen.

Bijeenkomsten

De jaarvergadering van de stichting werd gehouden op 10 april. Penningmeester W. Franssen nam afscheid en werd opgevolgd door G. Lenting. De actieve contribuanten die meegewerkt hadden aan het 'astronomisch programma' presenteerden resultaten: dia's, tekeningen en verhalen. De 42 aanwezigen genoten erg van de voordrachten en bewonderden de resultaten.

Op 11 september werd de halfjaarlijkse contribuantenvergadering gehouden. Toen werd onder meer de nieuwe contribuanten-commissie ingesteld, die zich zou gaan bezig houden met de continuïteit van het astronomisch hobby-programma, met werving van nieuwe contribuanten en met verbreden van het hobby-aanbod.

De meeste contribuanten komen naar de sterrenwacht om er gebruik te maken van de apparatuur, te lezen in de bibliotheek, e.d. op dinsdagavond, maar vooral op vrijdagavond. Op vrijdagavond worden ook de activiteiten in het kader van het 'astronomisch programma' georganiseerd. Dit zijn lezingen, voordrachten, waarnemingen en demonstraties.

De senioren-studiegroep kwam als vanouds elke donderdagmiddag bijeen.

Hier is het allemaal om begonnen en dit is de belangrijkste drijfveer voor alle activiteiten: de sterrenhemel. De bestudering van sterrenbeelden, melkwegen, planeten, kometen, manen e.d. is immer boeiend en leerzaam.

ORGANISATIE

Bestuur

In het verslagjaar trad penningmeester W. Franssen terug en hij werd opgevolgd door de heer G. Lenting. Verder werd het bestuur tegen het einde van het jaar vanuit de contribuanten-geleding versterkt met mevrouw A. Zambenedetti en de heer F. Hol (ter informatie: tot 6 september 1991 had het bestuur ook een F. Hol in haar midden; dat is niet dezelfde als de huidige F. Hol).

Het bestuur van de stichting bestond op 31 december uit de volgende mensen:

J. Bonten - Landgraaf	voorzitter
G. Pijpers - Roermond	secretaris
G. Lenting - Heerlen	penningmeester
E. Essers - Eyselshoven	bestuurslid
R. Hoenen - Heerlen	bestuurslid
F. Hol - Heerlen	bestuurslid
H. Savelsbergh - Heerlen	bestuurslid
A. Zambenedetti - Eyselshoven	bestuurslid

Het bestuur vergaderde in 1992 in totaal zeven maal. Verder werden er twee besprekingen gevoerd met het Streekgewest over functioneren en toekomst van de sterrenwacht in het verband van Schrieversheide.

Medewerkers en vrijwilligers

De sterrenwacht heeft geen eigen personeel in dienst. Alle betaalde medewerkers zijn er gedetacheerd.

- J.W. Souren (Heerlen) is voor 20 uur in dienst van het Streekgewest O.Z.L. en als directeur/beheerder te werk gesteld.
- G. Stoffer (Beek) is via de ZOL voor 38 uur op de sterrenwacht geplaatst als educatief/technisch medewerker.
- J. Coort (Heerlen) is via de ZOL voor 38 uur gedetacheerd als conciërge.
- In het kader van de uitbreiding van de openingstijden (aanpassing aan de rest van Schrieversheide) nam het Streekgewest via de stichting Banenpool C. Sour (Cadier en Keer) aan als educatief/administratief medewerker. De heer Sour zorgt nu voor de rondleidingen op zaterdag en zondag in de sterrenwacht, terwijl hij de overige weekuren voor het Streekgewest werkt.
- Via BIS/JWG was mevrouw B. Lenders (Heerlen) voor 32 uur geplaatst op de sterrenwacht als administratief - en baliemedewerkster. Het contract van een half jaar werd met nog een half jaar verlengd en loopt nu tot 30 juni 1993.
- Via de MTS Sittard kreeg de sterrenwacht twee stagiaires fijnmechanica. Eerst was dat H.J. Siemer (Heerlen) en aansluitend J. Rennenberg (Schinveld). Beiden hielden zich vanuit de werkplaats bezig met het maken van expositie-onderdelen, reparaties aan kijkers, enz.

Al jaren kan de sterrenwacht een beroep doen op een 30-tal vrijwilligers. Zij werken mee aan het maandblad, aan contribuanten-activiteiten, maar evenzo helpen zijn achter de balie, verzorgen rondleidingen, geven cursussen, enz. Zonder hen was het onmogelijk geweest om de resultaten te behalen (met name op publieksgebied) die we nu met de beperkte middelen behaald hebben. Een woord van dank is hier dan ook nog eens op z'n plaats.

Samenwerking Schrieversheide

In het Schrieversheide-overleg hebben de vertegenwoordigers zitting van Bezoekerscentrum, Kinderboerderij, Vivarium, Pannekoekenhuis en Sterrenwacht (en een heel enkele keer van Milieutuin). In 1992 werden een elftal algemene vergaderingen gehouden en een vijftal activiteitenvergaderingen. Doel van dit overleg is gezamenlijke activiteiten te organiseren, afspraken te maken over de folder, openingstijden, entreprijzen, persberichten, enz.

We zien dat een aantal gezamenlijke activiteiten goed gelopen zijn (denk bijv. aan Dierenfeestdag, Pasen, de nieuwe kleurenfolder, expo- en activiteitenplanning 1993), maar evenzo dat een aantal zaken afgebroken zijn of niet zijn afgevoerd (bijv. pr-plan, didactisch team, activiteiten-poster). Verder zijn enkele zaken nog 'lopend', zoals de ontwikkeling van een Schrieversheide-huisstijl.

In Schrieversheide-verband werd geadverteerd in de uitgave 'Toeristisch Nederland' en in diverse publicaties van VVV's. Sterrenwacht en Pannekoekenhuis hebben een advertentie gehad in het Duitse 'Busmagazin'. Sterrenwacht en Bezoekerscentrum hebben ieder een eigen ansichtkaart uitgegeven. Verder is het budget voor publiciteit te gering, dus werden bij alle activiteiten persberichten verstuurd. Dikwijls resulteerde dit in artikelen in de dag- en weekbladen, uitzendingen via Omroep Limburg, enz. Van de publicaties wordt een archief bijgehouden.

Toekomst Schrieversheide

Vanaf 1991 heeft de sterrenwacht een beleid gevoerd dat gericht is op nauwere samenwerking binnen Schrieversheide. Het totaalproduct Schrieversheide is immers gevarieerd, interessant voor bredere doelgroepen en je kunt het als (halve) dag-attractie aanbieden. Het geheel is dus meer dan de som der delen. In dat kader is in mei 1991 een upgrade-plan gepresenteerd, dat moet resulteren in betere infrastructuur, kindvriendelijkere en duidelijkere routing langs de deelattracties, upgrade sterrenwacht (kleine verbouwing en vooral verbetering inrichting). In 1992 zijn hierover verschillende besprekingen geweest, zowel op bestuurlijk niveau (met de heren van Zeil en Geukers van het Streekgewest), als op ambtelijk niveau. Tot op heden is de voor de sterrenwacht zo hard nodige upgrade echter nog steeds niet gerealiseerd.

Het bestuur van het Streekgewest heeft besloten te laten onderzoeken in welke organisatorische vorm Schrieversheide in de toekomst het best kan functioneren. Extern adviesburo Planresultancy heeft de opdracht gekregen zulks te onderzoeken. Daartoe werden ondermeer in 1992 een aantal vergaderingen van het 'aanjaagteam' gehouden (hierin hadden o.a. de verschillende Schrieversheide-participanten zitting).

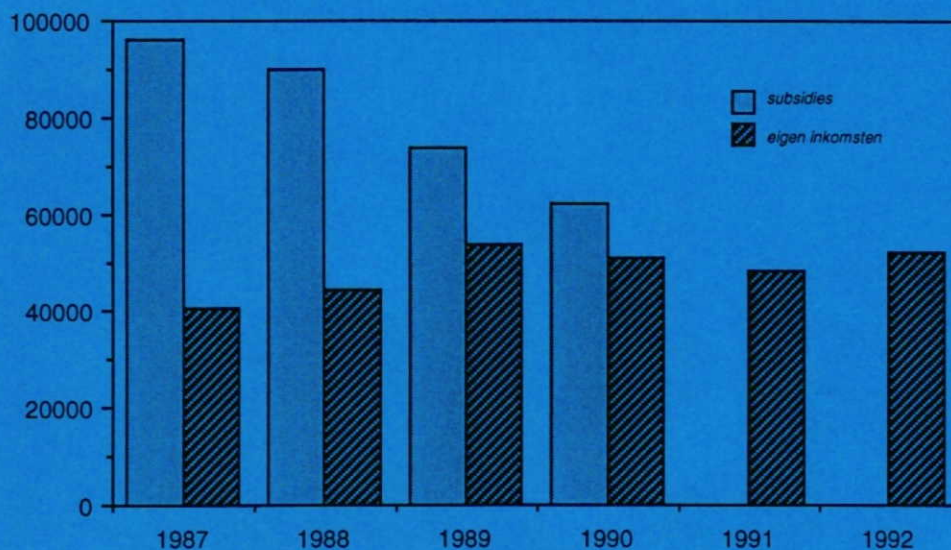
Overige wetenswaardigheden

De sterrenwacht is lid van de Nederlandse Museumvereniging, van de federatie Limburgse musea en van de vereniging Landelijk Samenwerkende Volkssterrenwachten.

EXPLOITATIE

Kosten en baten in 1992

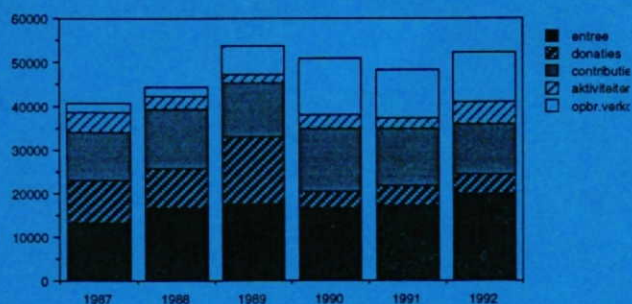
Uitvoerige informatie over exploitatie, alsmede over de balans, is te vinden in de Jaarrekening 1992. Naar aanleiding van de informatie in dit Jaarverslag zijn hier nog enkele aanvullingen te geven.

Deze grafiek toont de daling van subsidies: van ruim 95.000 gulden in 1987 tot 0 in 1991. Daarnaast is ook te zien dat de eigen inkomsten (opbrengst verkopen, contributies, entrees, e.d.) sinds het wegvallen van de subsidies toch stabiel zijn gebleven en in 1992 zelfs een lichte stijging vertoonden t.o.v. het jaar 1991.

De verhouding tussen kosten en baten is bij het huidige niveau van functioneren niet in evenwicht. Er is echter te weinig geld om meer en betere wisselexposities aan te trekken. Er is nauwelijks geld voor reclame en p.r. Er is ook geen geld om onverwachte tegenslagen te kunnen opvangen.

Het beleid in 1992 daarom ook gericht geweest op samenwerking binnen Schrieversheide: als je bijv. weinig geld hebt voor p.r., dan kun je het beter in een gezamenlijk potje storten, want samen heb je meer.

Waaruit bestonden de 'eigen inkomsten' in de afgelopen jaren? Bovenstaande grafiek toont ze van beneden naar boven: entree, donaties/giften, contributies, activiteiten en opbrengst verkopen.

De foto rechts toont de sterrenwacht (en daaronder het bezoekerscentrum) vanuit de lucht.

